

INHOUD

Supporter 33

COLOFON

Het kwartaalblad Supporter wordt uitgegeven door het programma Sport & Ontwikkelingssamenwerking van NCDO (Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling). Meninge(n) die in artikelen worden weergegeven zijn niet per definitie de mening(en) van het programma Sport & Ontwikkelingssamenwerking.

Hoofredactie: NCDO-programma Sport & OS (www.sportdevelopment.org), Tessa Kocken
Eindredactie en coördinatie: Schrijf-Schrijf tekst en meer (www.schrijf-schrijf.nl), Jens Middel
Redactieraad: Frank van Eekeren, Helga van Kampen, Judith Kilsdonk en Willem Visser

Medewerkers: ANP, Fadoua Bouali, Ghislaine van Drunen, Frank van Eekeren, Evelien Hoekstra, Ronald de Hommel, Jens Middel, Floor Milkowski, Jeroen Kuipers, Olivier Rijcken, Laura Soer, Alex Velzeboer, Monique Velzeboer, Martien Versteegh.

Redactieadres:
NCDO, Tessa Kocken
Mauritskade 63
1092 AD Amsterdam
T: (020) 568 87 88
E: t.kocken@ncdo.nl

SSN 1562-7726
Ontwerp: Piraña grafisch ontwerp (www.pirana.nl)
Druk: Artoos (www.artoos.nl)

© NCDO 2009. Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Coverfoto:
FIFA-directeur Sepp Blatter wordt als een held begroet in een stadion-in-aanbouw in Zuid-Afrika. Dit land is door de FIFA verkozen als organisator van het WK Voetbal 2010. Veel Zuid-Afrikanen zien het toernooi als bron van sociale en economische vooruitgang. Zie pagina 26. (Foto: ANP)

Merchandise	4	Bond	17
De Wissel	5	Veld	22
Positiespel	10	Club	25
Tribune	11	De Libero	31

18

Bezoek uit Zimbabwe

"Julie zijn te *close* met die blanken", zeggen critici. Maar dat weerhoudt Afrikaanse sportleiders niet van een tocht naar Haarlem.

6

Troosteloos Oekraïne

In het gastland van het EK Voetbal leven talloze straatkinderen. Oekraïens international Levchenko (FC Groningen) zet zich voor hen in.

12

Monique Velzeboer

"Misschien mochten ze niet bij me bedelen omdat ik in een lagere kaste zat." Een Olympisch kampioene over haar reizen door India en Afrika.

18

26

12

WK Voetbal: wondermiddel

Voetbal is bijna een religie onder zwarten in Zuid-Afrika. De hoop is dat het WK 2010 eenheid brengt met blanken. Mogelijk of niet?

26

INTERVIEW

Bezoek uit Zimbabwe

‘KIJK, D A

Zimbabweaanse sportleiders aan de Nederlandse kust, onder wie Brighton Mugayi (tweede van rechts)

“Volgens mij dachten ze

AAR HEB JE DIE FRIKAAANTJES”

Even weg. Weg van het politieke steekspel tussen president Mugabe en oppositieleider Tsvangirai, de geknakte economie, het groeiende voedseltekort en de dreigende cholera-epidemie. Eind vorig jaar verbleven sportleiders uit Zimbabwe een maand lang in Haarlem. Ze deelden er hun kennis met Nederlandse studenten aan de sportopleiding CIOS. >>>

INTERVIEW

“Mijn vader wilde niet dat ik sportte, verbood het me. Niet zozeer omdat hij het ongepast vond, al worden sportende vrouwen in Zimbabwe al snel ‘sloeries’ genoemd. Hij was vooral bang dat ik mijn middelbare school zou verwaarlozen. Niet helemaal ten onrechte. Als ik had gekund, had ik alleen maar gesport. Nu deed ik dat ná school. Ik basketbalde op straat met jongens uit mijn buurt. Ik won van ze, stond elke dag twee uur op het veld. Stiekem, tot ik mijn diploma behaalde en daarmee mijn vaders bezwaren wegnam. Ik werd steeds beter, steeds sterker. En toen werd ik gebeld. Ik weet de datum nog: 3 januari. Of ik sportleider wilde worden in het Mutare Haarlem Sportleaders-project.”

Haar ogen beginnen te glanzen als ze eraan denkt. Het was 2005 en de toen 18-jarige Moreen Magadu wilde niets liever dan sportleider zijn. Het project van de Stedenband Haarlem-Mutare was voor haar dé kans om zich alleen nog maar met sport bezig te houden – en daar ook nog eens voor betaald te krijgen. “Niet meteen”, zegt ze. “Ik moest eerst in opleiding. Die zou twee jaar duren, maar ik was heel fanatiek en slaagde al na een jaar. Sinds dat moment verdien ik meer dan de meisjes in mijn wijk die lerares werden; die op me neerkeken omdat ik met mijn gesport ‘niet serieus met mijn toekomst bezig zou zijn’. ‘Shit’, denken zij nu, ‘die Moreen weet wel degelijk wat ze aan het doen is’.”

STERKERE TEGENSTANDER

Het is moeilijk om in de stad Mutare gemotiveerde *trainees* te vinden, zegt Brighton Mugayi (27). Hij is binnen het Sportleaders-project verantwoordelijk voor alle opleidingen. “Er komen veel mensen af op onze recruteringsdagen. Maar zodra ze horen dat ze tijdens de *trainee*-periode niet betaald worden, haken ze af. ‘Ik kan toch niet voor niks komen?!’, roepen ze dan. Natuurlijk, Zimbabwe doorloopt een lastige periode. Het is niet makkelijk om aan eten te komen en veel mensen gaan naar Zuid-Afrika om werk te zoeken. Maar degenen die écht van sport houden, vinden een manier om die zoektocht naar eten te combineren met onze opleiding.”

Zelf is hij altijd stapeldol geweest op sport. “Als jongetje dacht ik maar aan één ding: voetbal. Dan

zag ik wedstrijden op tv en zei ik tegen mijzelf: ‘Dát zijn pas mannen.

Zó wil ik zijn!’ Dus speelde ik de hele tijd met plastic ballen op straat.” Dat doet hij nog steeds.

Maar hij coacht nu ook een

jongens- en een meisjesvoetbalelftal. En hij korfbalt. In het nationale team van Zimbabwe zelfs. “Dat klinkt indrukwekkender dan het is. Er zijn nauwelijks korfballers in ons land en ons niveau is erg laag.

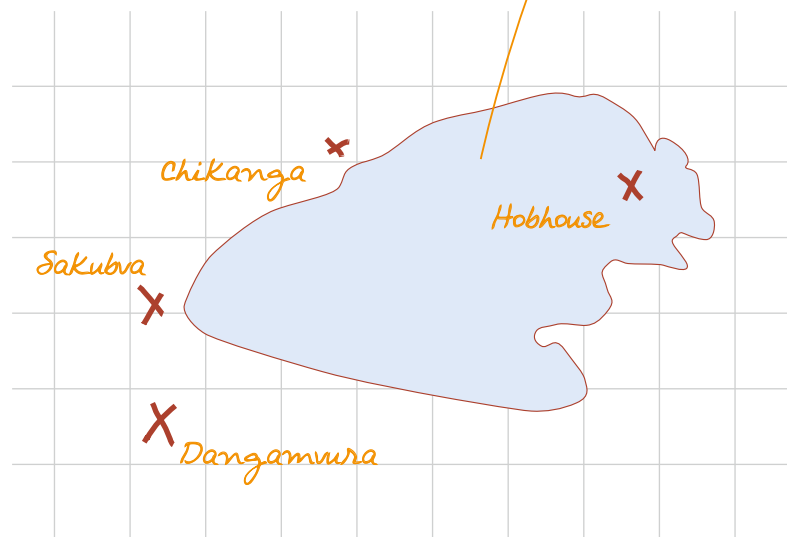
We speelden in 2006 voor het eerst – meteen tegen het sterke Zuid-Afrika, ter kwalificatie voor het WK Korfbal. Dat was hetzelfde jaar waarin The Spirit of Sport, een Nederlandse organisatie, korfbal in Zimbabwe introduceerde [zie pagina 17, red.]. We verloren met 83-6. Maar langzaam worden we beter. En vanuit het Sportleaders-project motiveren we nu andere jongeren om óók te korfballen.

Bijvoorbeeld tijdens onze belangrijkste activiteit: ‘Sport in de Wijk’.

Hierin gaan we elke week met sportleiders en materiaal de

Zimbabwe...

- ★ ligt in zuidelijk Afrika;
- ★ is negen keer zo groot als Nederland;
- ★ telt circa 11 miljoen inwoners;
- ★ is onafhankelijk sinds 1980;
- ★ werd ooit ‘de graanshuur van Afrika’ genoemd, maar kampt nu met voedseltekorten, enorme inflatie, werkloosheid, armoede, onderdrukking van kritische geluiden en een worsteling om de macht.

“‘SHIT’, DENKEN ZIJ NU, ‘DIE MOREEN WEET TOCH WAT ZE AAN HET DOEN IS’”

townships in en stimuleren we iedereen, vooral kinderen, mee te doen met allerlei spelletjes en sporten.”

BETERE CONDITIE

Het Mutare Haarlem Sportleaders-project bestaat sinds 2000 en is een initiatief van de Stedenband Haarlem-Mutare. Het richt zich op de kansarme jeugd in de *townships* van de stad Mutare. Jongeren worden gerecruteerd om sportactiviteiten in hun wijk te organiseren en voorlichting te geven, bijvoorbeeld over hiv/aids en de gelijkheid van man en vrouw. Om te helpen in het opzetten van de organisatie, het ontwikkelen van trainingen en het organiseren van

Mutare...

- ★ ligt in het oostelijk hoogland van Zimbabwe, aan de grens met Mozambique;
- ★ is vijf keer zo groot als Haarlem;
- ★ telt circa 250 duizend inwoners;
- ★ kent vier grote townships: Hobhouse, Chikanga, Dangamvura en Sakubva. Moreen Magadu uit onderstaand verhaal woont in haar vaders huis in Chikanga, Brighton Mugayi woont met vrouw en kinderen in een kamer in Hobhouse;
- ★ is een cruciaal handelscentrum van Zimbabwe.

Moreen Magadu in Haarlem: "We werden onderschat."

sportevenementen, werden vrijwilligers van Nederlandse sportopleidingen naar Zimbabwe gevlogen. Sinds 2004 komen er ook Zimbabwaanse sportleiders naar Haarlem, om mee te lopen met studenten van sportopleiding CIOS. Moreen Magadu en Brighton Mugayi maakten deel uit van de meest recente delegatie. Hun groep van zestien sportleiders zette eind oktober 2008 voet op Nederlandse bodem – om eind november weer terug te vliegen. In de tussentijd draaide het om uitwisseling, uitwisseling en nog eens uitwisseling. "Van cultuur, bijvoorbeeld", zegt Mugayi. "Wij bereidden de eerste week een traditionele Zimbabwaanse dans voor, die we uitvoerden voor de CIOS-studenten. En andersom leerden wij ook Nederland kennen. Hoe georganiseerd alles er is, hoe punctueel de mensen zijn, hoe geld niet keldert in waarde en hoe niemand ooit klaar lijkt te zijn. Ik logeerde bij twee studentes en die dachten na hun voetbaltraining niet: 'Dit was het voor vandaag'. Nee, die gingen direct door naar het fitnesscentrum, om hun conditie nog nét een beetje aan te scherpen. Die gedrevenheid, die werkte aanstekelijk."

HOGERE BELASTING

"Ik zag ze wel kijken", zegt Moreen Magadu, die vier jaar na haar traineeship in het bestuur zit van het Sport Leaders-project. "Niet de studenten waar we direct contact mee hadden, maar anderen. Ze zagen ons, fluisterden dingen in het Nederlands, lachten een beetje alsof ze grapjes over ons maakten. 'Kijk, daar heb je die Afrikaantjes.' Zelfs de studenten waar we wél direct contact mee hadden, leken ons te onderschatten. Alsof we niets wisten en alles van hen moesten leren. Dat veranderde pas toen we wat zeiden over hun veel te hoge dribbels tijdens het basketballen en even voordeden hoe het moest. Het ijs was helemaal gebroken toen ze zagen hoe wij met erg weinig materiaal – want zoveel spullen als in Nederland hebben we niet in Mutare – volledige sportlessen wisten te verzorgen. 'Ongelooflijk!', zeiden ze dan. 'Jullie hebben dit gewoon met twee ballen gedaan!'"

Zelf is Magadu vooral blij over de nieuwe aerobicmethodes die ze leerde, de kennis over spiergroepen die ze tijdens een CIOS-

“ZE ZEIDEN: ‘JULLIE ZIJN VEEL TE CLOSE MET DIE BLANKEN’”

fitnesscursus opdeed en de informatie over management die ze kreeg. "De organisatorische vaardigheden die ik me eigen heb gemaakt zullen hard nodig zijn. We zijn nu nog een gefinancierd project, maar willen een zelfredzame organisatie worden. Mede door een fitnesscentrum dat geld opbrengt. Of dat lukt, hangt echter niet alleen van ons af. De overheid sluit vooralsnog de deur voor onze ambities. Ze steunt ons deels, omdat we populair zijn in Mutare en een duidelijke bijdrage leveren aan het welzijn van de gemeenschap. Maar tegelijkertijd zegt ze: 'Jullie zijn veel te close met die blanken' en verhoogt ze de belasting op het geld dat wij uit Nederland krijgen."

Dat soort dingen maakt Magadu boos. "We worden gewoon bestolen. Zoals er ook wel eens 'zomaar' sportmateriaal verdwijnt dat naar ons wordt toegestuurd. Dozen zijn dan langs de één of andere instantie gegaan en komen opengescheurd bij ons aan, zonder dat te achterhalen valt wie er iets heeft uitgehaald. Je zou bijna bij de politiek aankloppen en klagen. Maar je kunt jezelf geen ruzie veroorloven in Zimbabwe – niet met de overheid, want dat is gevaarlijk. Mensen durven niet vrijuit te spreken. Ze kijken tv om de situatie in het land te volgen. En ze hopen in stilte dat er iets verandert."

Lees meer over het Mutare Haarlem Sportleaders-project! Ga naar www.haarlem-mutare.nl/sport en www.mhsmutare.org

Tekst: Jens Middel. Foto's: Stedenband Haarlem-Mutare (p7), Jens Middel (p9).